

Het Statistisch Toezichtscomité

Beraadslaging STAT nr 04/2017 van 14 februari
2017

Betreft: Aanvraag tot machtiging van het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA) van de Katholieke Universiteit Leuven om vanwege de Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium mededeling te verkrijgen van gecodeerde studiegegevens (EU SILC gegevens voor België, 2015-2019) in het kader van een onderzoek naar de woonsituatie, woningkwaliteit en betaalbaarheid van het wonen voor Vlaamse gezinnen (STAT-MA-2016-025)

Het Statistisch Toezichtscomité (hierna "het Comité");

Gelet op de wet van 4 juli 1962 *betreffende de openbare statistiek* (hierna "wet openbare statistiek");

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVP");

Gelet op het koninklijk besluit van 13 februari 2001 *ter uitvoering van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "koninklijk besluit van 13 februari 2001");

Gelet op het koninklijk besluit van 7 juni 2007 *tot vaststelling van de nadere regels met betrekking tot de samenstelling en de werking van het Statistisch Toezichtscomité opgericht binnen de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer*;

Gelet op de aanvraag van het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA) van de Katholieke Universiteit Leuven ontvangen op 2 december 2016;

Gelet op de aanvraag van het technisch en juridisch advies gericht aan de Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium) op 23/12/2016;

Gelet op het technisch en juridisch advies ontvangen op 10 januari 2017;

Gelet op het verslag van de Voorzitter;

Beslist op 14 februari 2017, na beraadslaging, als volgt:

I. VOORWERP VAN DE AANVRAAG

1. De aanvraag strekt ertoe om het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA) van de Katholieke Universiteit Leuven, hierna de Onderzoeker genoemd, te machtigen vanwege de Algemene Directie voor Statistiek - Statistics Belgium (ADSSB) mededeling te bekomen van gecodeerde studiegegevens (EU SILC gegevens voor België, 2015-2019) in het kader van een onderzoek naar de woonsituatie, woningkwaliteit en betaalbaarheid van het wonen voor Vlaamse gezinnen.
2. De aanvraag strekt er tevens toe het ingevolge die mededeling af te sluiten vertrouwelijkheidscontract tussen ADSSB en de Onderzoeker goed te keuren.

II. VOORAFGAANDE OPMERKING

3. Door de Onderzoeker werden eerder aanvragen voor individuele gegevens uit SILC voor analyses over de woonconsumptie en het opstellen van woonindicatoren ingediend, met volgende beslissingen genomen door de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, loco het Comité: STAT nr. 35/2008 van 26 november 2008, STAT nr. 27/2009 van 28 oktober 2009 en STAT nr. 01/2011 van 19 januari 2011.

III. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

A. TOEPASSELIJKE WETGEVING

A.1. Wet openbare statistiek

4. Op grond van de artikelen 15 en 15*bis* van de wet openbare statistiek is ADSSB bevoegd, na toestemming van het Comité en mits een vertrouwelijkheidscontract goedgekeurd is door datzelfde Comité, gecodeerde studiegegevens te leveren aan de in de wet openbare statistiek vermelde bestemmingen onder de in de wet openbare statistiek gestelde voorwaarden.

A.2. WVP en koninklijk besluit van 13 februari 2001

5. Op grond van artikel 1, § 1 van de WVP en artikel 1, 3° van het koninklijk besluit van 13 februari 2001 zijn gecodeerde studiegegevens betreffende geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke personen persoonsgegevens, waarvan de verwerking slechts mag gebeuren onder de in de WVP en het koninklijk besluit van 13 februari 2001 gestelde voorwaarden.

B. RECHTSBASIS

6. De Onderzoeker is één van de in de wet openbare statistiek opgesomde bestemmingen van gegevens, meer bepaald één in de zin van artikel 15, eerste lid, 4° van de wet openbare statistiek. Aangezien de Onderzoeker een wetenschappelijke instelling is behoort hij tot de organen die luidens de wet openbare statistiek gemachtigd zijn om gecodeerde studiegegevens te verkrijgen.
7. De Onderzoeker komt derhalve principieel in aanmerking om gemachtigd te worden de gevraagde gegevens te ontvangen.
8. Het Comité stelt vast dat onderhavige aanvraag gebeurt in het kader van een onderzoek dat aan de Onderzoeker zal worden uitgevoerd binnen het Steunpunt Wonen. Dit Steunpunt bestaat, naast de Onderzoeker ook uit andere binnenlandse (VUB en de Universiteit Antwerpen) en zelfs buitenlandse partners (TU Delft). Het Comité eist daarom dat de Onderzoeker de gegevens niet zou delen met die andere partners in het Steunpunt, nu de aanvraag enkel uitgaat van de Onderzoeker.

C. FINALITEIT

9. Persoonsgegevens dienen voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden te worden verkregen (artikel 4, § 1, 2° WVP).

10. Het onderzoek maakt deel uit van de opdrachten die de Vlaamse overheid toekende aan de Onderzoeker binnen het 'Steunpunt Wonen 2016-2020'. De onderzoeksactiviteiten van het Steunpunt zijn vastgelegd in het meerjarenprogramma en worden jaarlijks geconcretiseerd in jaarplannen. De SILC-data zijn essentiële gegevens voor de monitoring van de woonindicatoren en analyses van de woonsituatie in Vlaanderen. De studie valt binnen Werkpakket 4 (Indicatoren) van het Steunpunt Wonen.
11. Deze doeleinden beantwoorden aan de voormelde vereisten van de WVP.
12. Op grond van artikel 15 van de wet openbare statistiek dienen de gecodeerde persoonsgegevens te worden verkregen voor statistische of wetenschappelijke doeleinden.
13. Volgens de beheersinstelling is de doelstelling van het onderzoek louter statistisch-wetenschappelijk. De resultaten betreffen geaggregeerde statistische maten zoals woonindicatoren. Er is geen administratieve doelstelling. Het Comité sluit zich hierbij aan.

D. GEGEVENS

14. Gelet op het doel wenst de Onderzoeker gebruik te maken van EU SILC gegevens voor België, 2015-2019. De variabelen uit de EU SILC die nodig zijn voor de geplande analyses over de woonconsument en het opstellen van woonindicatoren vallen onder volgende thema's uit de huishoudelijke en individuele vragenlijsten: 'huidige woonsituatie', 'eigenaar of mede-eigenaar', 'huurder of onderhuurder', 'niet monetaire items', 'financiële situatie', 'gezinsinkomen', 'inkomsten uit verhuur', 'inkomsten uit vermogen', 'huidige dagelijkse activiteiten', 'biografische informatie' en 'opleiding'. Alle volledige microdatabestanden van de SILC 2015-2019 (D-file, R-file, H-file en P-file) worden gevraagd.

E. PROPORTIONALITEIT

E.1. Ten overstaan van de noodzaak tot het verkrijgen van gecodeerde gegevens

15. De Onderzoeker mag de gecodeerde persoonsgegevens enkel ontvangen indien een verwerking van anonieme gegevens niet de mogelijkheid zou bieden de statistische of wetenschappelijke doeleinden die hij beoogt te verwezenlijken (artikel 4 WVP).

16. Enkel het gebruik van niet-geaggregeerde gegevens laat ter zake een zeer gedetailleerde analyse toe en het Comité erkent bijgevolg de behoefte aan de gevraagde gecodeerde persoonsgegevens voor de beoogde onderzoeksdoelstellingen. Een mededeling van louter anonieme informatie kan hier niet volstaan.
17. De doeleinden rechtvaardigen dus de verwerking van gecodeerde persoonsgegevens.

E.2. Ten overstaan van de hoeveelheid aan gegevens

18. De Onderzoeker verantwoordt in de aanvraag waarom bovenstaande gegevens worden opgevraagd. Uit de aanvraag blijkt dat, in dit opzicht, het bewijs niet wordt geleverd per gegeven of categorie van gegevens, maar in functie van het geheel van de gevraagde gegevens: alle volledige microdatabestanden van de SILC 2015-2019 (D-file, R-file, H-file en P-file) worden gevraagd. De Onderzoeker stelt ter zake dat woonsituatie, woningkwaliteit, betaalbaarheid van wonen,... in Vlaanderen, dienen geanalyseerd te worden naar gezinskenmerken en kenmerken van de referentiepersonen. De SILC is de enige survey die jaarlijks gegevens over wonen in Vlaanderen bevroegt, op een manier die toelaat om enkele voorname woonindicatoren te monitoren, met opdeling naar kenmerken van de referentiepersonen van de huishoudens. De mededeling van de gevraagde gegevens maakt een wezenlijk deel uit van de nagestreefde wetenschappelijke doelstellingen.
19. Volgens ADSSB sluiten de aangevraagde data aan bij de vooropgestelde onderzoeksdoelstellingen. De verschillende onderdelen van de EU-SILC enquête leveren een essentiële bijdrage aan de geplande studie.
20. Het Comité sluit zich daarbij aan en besluit dat de dataset die voor het onderzoek zal meegedeeld worden, relevant en derhalve toereikend, ter zake dienend en niet overmatig is in de zin van artikel 4, § 1, 3° van de WVP.

E.3. Ten opzichte van de bewaartermijn van de gegevens

21. Dit onderzoek zal jaarlijks worden herhaald, tot eind 2020 wanneer de termijn van het Steunpunt Wonen afloopt. Tot zolang worden de gegevens bewaard.
22. Volgens ADSSB is deze retentieduur zeer billijk.
23. Na deze bewaartermijn moeten de gegevens en back-ups door de Onderzoeker volledig vernietigd worden. Het is niet toegestaan de gecodeerde studiegegevens voor dezelfde doeleinden langer te

blijven gebruiken, behoudens toegekende verlenging. Mochten de doeleinden reeds vóór het vervallen van die termijn zijn bereikt, dienen de gegevens en back-ups nog voor afloop van deze termijn door de Onderzoeker te worden vernietigd, met name meteen nadat de doeleinden zijn verwezenlijkt.

E.4. Ten opzichte van de levering van “toekomstige” gegevens

24. In haar advies kan de beheersinstelling momenteel de beschikbaarheid van de gevraagde gegevens niet bevestigen voor de jaren na 2017. In het kader van de hervorming van de SILC-enquête zouden bepaalde vragen in de toekomst kunnen worden geschrapt om de enquêtedruk te verminderen. ADSSB kan zich er niet toe verbinden de SILC-databank tot het einde van het onderzoek (eind 2020) te leveren. Het Comité neemt daar akte van. Deze machtiging heeft dus betrekking op de levering van de gegevens die beschikbaar zullen zijn maar verbindt de ADSSB er niet toe deze gegevens te verzamelen.

F. AANGIFTE

25. De Onderzoeker dient, voordat wordt overgegaan tot één of meer volledig of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerkingen van de gevraagde gecodeerde gegevens die voor de verwezenlijking van de vooropgestelde doeleinden bestemd zijn, daarvan aangifte te doen bij de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

G. BEVEILIGING

G.1. Consulent inzake informatiebeveiliging

26. Uit de door de Onderzoeker meegedeelde stukken blijkt dat hij over een consulent inzake informatiebeveiliging beschikt, wiens identiteit tevens werd meegedeeld.

G.2. Informatiebeveiligingsbeleid

27. Uit de conformiteitsverklaring die de aanvraag tot mededeling van de gegevens en het vertrouwelijkheidscontract vergezelde, kan opgemaakt worden dat op alle vragen inzake veiligheid positief wordt geantwoord.

28. Gelet op het bovenstaande en het feit dat de Onderzoeker beschikt over een consulent inzake informatiebeveiliging, verantwoordt dit een positief advies op vlak van veiligheid, aldus de beheersinstelling.

G.3. Verantwoordelijke natuurlijke persoon

29. De identiteit van de verantwoordelijke natuurlijke persoon werd meegedeeld. Deze persoon is persoonlijk verantwoordelijk voor het naleven van alle verplichtingen m.b.t. de uitvoering van de wet openbare statistiek, de WVP, hun uitvoeringsbesluiten, elke andere wettelijke of reglementaire bepaling tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de bepalingen van de onderhavige beslissing van het Comité, en de bepalingen van het vertrouwelijkheidscontract.
30. Deze persoon zal daadwerkelijk toezicht uitoefenen op de rechtmatige aanwending van de verstrekte gegevens.
31. De maatregelen waarvan sprake in G. 1. t.e.m. G.3., die de bescherming en de veiligheid van de verstrekte studiegegevens moeten verzekeren, zoals vereist door artikel 16 WVP en artikel 15*bis* wet openbare statistiek, zijn doeltreffend, indien ze strikt worden gecontroleerd en (op)gevolgd in de praktijk.

G.4. Scheiding van andere verwerkingen

32. De Onderzoeker dient onderhavige gegevensverwerking voor de bedoelde doeleinden gescheiden te houden van de andere verwerkingen van persoonsgegevens waarvoor hij eventueel verantwoordelijk is.

G.5. Verbod op decodering

33. De Onderzoeker dient er zich contractueel toe te verbinden alle mogelijke middelen te zullen inzetten om te vermijden de personen terug te identificeren. De Onderzoeker mag geen acties verrichten die als doel hebben gecodeerde gegevens in ongecodeerde gegevens om te zetten.

G.6. Koppelverbod

34. De Onderzoeker mag geen pogingen ondernemen om de bekomen persoonsgegevens te koppelen aan persoonsgegevens die reeds met toepassing van andere machtigingen aan hem werden overgemaakt.

G.7. Vertrouwelijkheid

35. De Onderzoeker verbindt er zich toe de vertrouwelijkheid van de studiegegevens in acht te nemen en ervoor te zorgen dat de studiegegevens uitsluitend gebruikt worden door leden van zijn eigen personeel, met het oog op de uitvoering van het bedoelde onderzoek.

G.8. Personen die de studiegegevens gebruiken en de lijst van deze personen

36. De bevoegde personen die de studiegegevens gebruiken zijn in een lijst met naam opgesomd, met name in bijlage 3 van het vertrouwelijkheidscontract.

H. ANDERE GEBRUIKSVOORWAARDEN

H.1. Verspreiding resultaten

37. De stukken vermelden dat de resultaten van de analyses enkel in verwerkte vorm, dus volledig anoniem, zullen worden gepubliceerd. In gepubliceerde tabellen worden enkel gegevens opgenomen voor cellen waarvan de steekproefomvang voldoende groot is.

38. De Onderzoeker moet er inderdaad voor zorgen dat, na analyse en gebruik van de gegevens, de gepubliceerde resultaten anoniem en globaal blijven, zodat de individuele gegevens er niet rechtstreeks of onrechtstreeks uit geïdentificeerd kunnen worden. De resultaten mogen dus enkel onder globale en naamloze vorm worden verspreid.

39. Tenminste vijftien dagen vóór de verspreiding moet de Onderzoeker de voorgenomen publicatie overigens aan ADSSB ter inzage voorleggen.

H.2. Wetenschappelijk doel, wetenschappelijke normen en analysemethoden

40. Gezien de Onderzoeker bestemming is van gegevens in de zin van artikel 15, eerste lid, 4°, van de wet openbare statistiek verduidelijkt de aanvraag de analysemethoden en de onderzoeksnormen die door de Onderzoeker gehanteerd zullen worden.

41. Wat betreft de analysemethoden die zullen worden aangewend, wijst de Onderzoeker erop dat die zowel univariaat (gemiddelde, mediaan, frequentieverdeling), bivariaat (vergelijking van frequentieverdelingen of gemiddelden tussen 2 groepen) als multivariaat (regressieanalyse) zijn.

42. Wat betreft de geldende wetenschappelijke normen waaraan het onderzoek moet beantwoorden, wijst de Onderzoeker erop dat significantietesten worden uitgevoerd om de verschillen in

steekproef te generaliseren naar de populatie en dat hiervoor steeds de meest geschikte teststatistiek (chi kwadraat test, T-test, F-test,...) wordt gebruikt. De gebruikte indicatoren over de woonsituatie zouden in de internationale vakliteratuur naar voren worden geschoven als de meest geschikte indicatoren.

43. Volgens de beheersinstelling heeft het onderzoek een duidelijke en belangrijke wetenschappelijke en maatschappelijke toegevoegde waarde. De EU-SILC data zijn een belangrijke bron om dit probleem in kaart te brengen. Voor zover het Comité kon oordelen kan de wetenschappelijkheid van zowel de finaliteit als de methodologie van het onderzoeksproject inderdaad niet betwist worden. De Onderzoeker had naar het oordeel van het Comité nog kunnen wijzen op zijn reglementaire opdracht binnen het Steunpunt Wonen, welke onder meer slaat op het verzamelen, analyseren en ontsluiten van beleidsrelevante gegevens, het uitvoeren van beleidsrelevant wetenschappelijk onderzoek en het verlenen van wetenschappelijke dienstverlening (zie besluit van de Vlaamse Regering van 15 september 2006 *betreffende de steunpunten voor beleidsrelevant onderzoek*).

H.3. Controle

44. De Onderzoeker stemt er uitdrukkelijk mee in dat vertegenwoordigers van het Comité, te allen tijde zonder voorafgaande ingebrekestelling toegang krijgen tot de lokalen en tot de informatica-infrastructuur waar de verstrekte gegevens worden bewaard, om na te gaan of de bepalingen van de beslissing van het Comité, de bepalingen van de wet openbare statistiek en haar uitvoeringsbesluiten, alsook de bepalingen van het vertrouwelijkheidscontract worden uitgevoerd.
45. Op eenvoudig verzoek kan het Comité toegang krijgen tot andere lokalen en ICT-systemen om te controleren of er geen inbreuk gepleegd wordt op de bepalingen van de beslissing van het Comité, de bepalingen van de wet openbare statistiek en haar uitvoeringsbesluiten en de bepalingen van het vertrouwelijkheidscontract.

I. HET VERTROUWELIJKHEIDSCONTRACT

46. De studiegegevens worden medegedeeld aan de Onderzoeker krachtens een vertrouwelijkheidscontract tussen ADSSB en de Onderzoeker.
47. Het vertrouwelijkheidscontract, dat als bijlage werd gevoegd bij de aanvraag tot mededeling van de gegevens, legt de voorwaarden vast waaronder de gegevens door ADSSB doorgegeven en door de Onderzoeker gebruikt mogen worden.

48. Het vertrouwelijkheidscontract bevat minstens de wettelijk verplichte vermeldingen als bepaald in artikel 15*bis* wet openbare statistiek, waaronder de duur van het vertrouwelijkheidscontract, die, in de ogen van het Comité, wordt gesloten tot eind 2020 (wanneer de termijn van het Steunpunt Wonen afloopt). Dit laatste betekent geenszins dat na afloop van deze contractuele termijn, de vertrouwelijkheid van de gegevens zelf mag worden doorbroken. Die laatste moet dus onbeperkt in de tijd worden gerespecteerd.
49. De contractuele bepalingen die te maken hebben met privacy en vertrouwelijkheid die in het vertrouwelijkheidscontract staan, zijn opgenomen in onderhavige beslissing van het Comité, waardoor personen vreemd aan het vertrouwelijkheidscontract zich ook kunnen wenden tot het Comité, die aldus de naleving van de voorwaarden waaronder de gegevens door de Onderzoeker gebruikt mogen worden kan controleren.

IV. ALGEMEEN BESLUIT

50. De Onderzoeker dient bij de verwerking van de verkregen persoonsgegevens rekening te houden met de WVP, de wet openbare statistiek, hun uitvoeringsbesluiten en elke andere wettelijke of reglementaire bepaling tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de bepalingen van de onderhavige beslissing van het Comité, en de bepalingen van het vertrouwelijkheidscontract tussen ADSSB en de Onderzoeker.

V. SPECIFIEK BESLUIT

51. Het Comité is van oordeel dat:
- de Onderzoeker over een rechtsgrond beschikt om de verzochte gecodeerde studiegegevens op te vragen;
 - de mededeling door ADSSB van de gevraagde gecodeerde studiegegevens aan de Onderzoeker toegelaten is met het oog op de voormelde finaliteiten;
 - de bewaarduur van de gegevens beperkt is tot eind 2020, na afloop waarvan de vertrouwelijkheid van de gegevens zelf onbeperkt in de tijd moet worden gerespecteerd;
 - de Onderzoeker de gegevens niet mag delen met de andere partners in het Steunpunt Wonen (cf. randnummer 8);
 - deze gegevens leverbaar zijn onder het voorbehoud in randnummer 24.

OM DIE REDENEN

Het Comité,

1° machtigt ADSSB om de hoger vermelde persoonsgegevens onder de hoger vermelde voorwaarden mee te delen aan het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA) van de Katholieke Universiteit Leuven;

2° beslist dat deze machtiging geldt voor zover en voor zolang de voorwaarden in deze beraadslaging zijn vervuld;

3° keurt het vertrouwelijkheidscontract die er bij hoort onder de hoger vermelde voorwaarden goed.

De Wnd. Administrateur,

De Voorzitter,

(get.) An Machtens

(get.) Gert Vermeulen